

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **V. N.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. M. V., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **V. P.**, bývajúcemu v S., zastúpenému JUDr. L. C., advokátom so sídlom v R., **o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 8 C 24/2003, na dovolania žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2008 sp. zn. 4 Co 51/2007 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2010 sp. zn. 4 Co 91/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolania **o d m i e t a .**

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému do troch dní náhradu trov dovolacieho konania v sume 158,80 € do rúk JUDr. L. C., advokáta so sídlom v R..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rožňava rozsudkom z 12. novembra 2001 č.k. 10 C 1932/1997-135 rozhodol o povinnosti žalovaného nezasahovať do výkonu práva žalobkyne užívať byt v obci S. a o jeho povinnosti vydať žalobkyni kľúče od tohto bytu. Žalobu o ochranu osobnosti vylúčil na samostatné konanie s tým, že v tomto konaní bude rozhodnuté aj o trovách celého konania.

Okresný súd Rožňava rozsudkom zo 14. apríla 2003 č.k. 8 C 24/2003-20 zamietol žalobu, ktorou žalobkyňa v rámci ochrany osobnosti žiadala, aby súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy 1 000 000 Sk (33 193,91 €). Dospel

k záveru, že výroky žalovaného týkajúce sa priebehu manželského spolužitia so žalobkyňou, rozvratu ich vzájomných vzťahov a starostlivosti žalobkyne o ich maloleté deti, ktoré žalovaný predniesol v iných súdnych konaniach v rámci uplatňovania svojich procesných práv, nemožno považovať za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne (§ 11 a § 13 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na to neopodstatnene podanú žalobu zamietol. Aplikujúc § 142 ods. 2 a § 150 O.s.p. uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 16 020 Sk (531,76 €). Pri rozhodovaní o trovách zohľadnil čiastočný úspech žalovaného a tiež sociálne pomery žalobkyne, pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa na jej strane považoval to, že sa stará o dve maloleté deti, bola na materskej dovolenke, poberala materský príspevok, je nezamestnaná a okrem bytu nemá iný majetok. So zreteľom na tieto okolnosti žalovanému čiastočne (vo výške 50 %) nepriznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo 14. apríla 2003 č.k. 8 C 24/2003-20 podal žalovaný odvolanie, ktorým napadol výrok o náhrade trov konania. Žiadal tento výrok rozsudku zrušiť alebo zmeniť a priznať mu náhradu trov konania v plnej výške. Krajský súd v Košiciach uznesením z 5. februára 2004 sp. zn. 14 Co 111/2003 napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 37 261 Sk (1 236,83 €); účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne proti tomuto zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu odmietol rozhodnutím z 28. júla 2005 sp. zn. 3 Cdo 72/2005.

Proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo 14. apríla 2003 č.k. 8 C 24/2003-20 podala odvolanie aj žalobkyňa. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 25. septembra 2008 sp. zn. 4 Co 51/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v zamietajúcej časti vo veci samej (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.) a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zrušil; vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaný neoprávnené nezasiahol do osobnosti žalobkyne; vyslovením subjektívnych názorov vo viacerých konaniach (v priestupkovom a trestnom konaní, v konaní o zapretie otcovstva a o rozvod manželstva) žalovaný iba realizoval procesné oprávnenia účastníka týchto konaní. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd poukazom na procesnú situáciu, ktorá vznikla tým, že Krajský súd v Košiciach uznesením z 5. februára 2004 sp. zn. 14 Co 111/2003 rozsudok súdu prvého stupňa o trovách konania zmenil (toto rozhodnutie

nadobudlo právoplatnosť 4. mája 2004). Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. júla 2005 sp. zn. 3 Cdo 72/2005 dovolanie žalobkyne proti tomuto rozhodnutiu odmietol ako oneskorene podané, bolo potrebné výrok o trovách konania zrušiť a v tejto časti vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (z § 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p. vyplýva, že ide o závislý výrok).

Okresný súd Rožňava uznesením z 25. januára 2010 č.k. 8 C 24/2003-264 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 4 205 €. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 142 ods. 3 v spojení s § 150 O.s.p. Uviedol, že predmetom konania boli spojené nároky žalobkyne titulom ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný bol v časti konania úspešný a žiadal priznať náhradu trov. Išlo však aj o nároky týkajúce sa práv k bytu a uloženia povinnosti vydať žalobkyni kľúče od daného bytu, v časti ktorej bola naopak úspešná žalobkyňa (rozsudok Okresného súdu Rožňava z 12. novembra 2001 č.k. 10 C 1932/1997-135), a patrilo by jej preto právo na náhradu trov konania. Vzhľadom na pomer úspechu a neúspechu účastníkov konania dospel k záveru, že žalobkyňa bola úspešná iba v nepatrnej časti a žalovaný bol úspešný takmer v celom rozsahu. Z uvedených dôvodov priznal žalovanému právo na náhradu trov konania vo výške 50 % z trov, ktoré by mu inak patrili; prihliadol pri tom na majetkové pomery oboch účastníkov, čiastočný nepatrný úspech žalobkyne v konaní a dospel k záveru, že vzhľadom na výsledok sporu, jeho predmet a skutočnosť, že žalobkyňa vzhľadom na jej majetkové a sociálne pomery bola v konaní od súdnych poplatkov oslobodená, boli v konaní pred súdom prvého stupňa dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne a žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava z 25. januára 2010 č.k. 8 C 24/2003-264 Krajský súd v Košiciach uznesením z 29. apríla 2010 sp. zn. 4 Co 91/2010 napadnuté uznesenie potvrdil (§ 219 ods. 2 O.s.p.); účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Poukázal pri tom na skutkové a právne závery súdu prvého stupňa a zdôraznil, že súd rozhodol správne o náhrade trov konania a že námietky žalovaného o neprávnej aplikácii § 150 O.s.p. sú irelevantné.

Žalobkyňa napadla dovolaním rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2008 sp. zn. 4 Co 51/2007. Dovolanie odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a že na odvolacom súde rozhodoval nesprávne obsadený súd (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. g/

O.s.p.). Uviedla, že v priebehu konania opakovane namietla zaujatosť JUDr. Z. Š., ktorá vyplýva nielen z rozhodovania tejto sudkyne odvolacieho súdu, ale aj z jej postupov v konaní. Poukázala na postup menovanej sudkyne, ktorá žalobkyni v rozpore s § 40 ods. 3 O.s.p. nedoručila opravené zápisnice o pojednávaniach z 9. septembra 2008 a z 25. septembra 2008. Podľa názoru žalobkyne sudkyňa umelo zvýšila trovy konania tým, že 9. septembra 2008 odročila pojednávanie na 25. september 2008. Nesprávny postup sudkyne videla aj v tom, že do zápisnice o pojednávaní konanom na dovolacom súdu 9. septembra 2008 nebol zaprotokolovaný jej prednes. Podľa názoru žalobkyne zaujatosť sudkyne je priamo potvrdená i jej rozhodovacou činnosťou, keď napriek jednoznačne preukázanému zásahu do jej osobnostných práv, sa spravodlivého rozhodnutia nedočkala.

Žalobkyňa podala dovolanie aj proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2010 sp. zn. 4 Co 91/2010. Dovolanie odôvodnila dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Podľa jej názoru spočíva napadnuté uznesenie na nesprávnom právnom posúdení, v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tiež k vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Tvrdenie o nesprávnom obsadení súdu odôvodnila žalobkyňa dôvodmi zhodnými s dôvodmi uvedenými v dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu. Zároveň namietla nezákonnosť celého súdneho konania z dôvodu, že súd prvého stupňa, po vylúčení žaloby na ochranu osobnosti uznesením z 12. novembra 2001 č.k. 10 C 1932/97-135 (teraz vedenú pod sp. zn. 8 C 24/2003) na samostatné konanie, nezabezpečil najpodstatnejšie dôkazy, ktorými odôvodňovala svoju žalobu. Nezákonnosť konania podľa názoru žalobkyne spočívala i v tom, že súd o trovách celého konania rozhodol samostatne uznesením, nezávisle na tom, ako konanie o merite veci skončilo, čo malo za následok realizáciu exekúcie vedenej proti nej. I keď jej bola exekvovaná suma vrátená, exekučné konanie jej spôsobilo psychickú traumu. Dodala, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že jej odvolací súd nedoručil vyčíslenie trov konania žalovaným na vyjadrenie ako aj tým, že pri výpočte výšky trov, ktoré priznal právnenému zástupcovi žalovaného, prehliadol, že vyčíslená výška trov nezodpovedá úkonom, ktoré v konaní skutočne vykonal.

Žalobkyňa navrhla obe ňou napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu navrhol tento opravný prostriedok odmietnuť ako procesne neprípustný. Zároveň žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania. Nesúhlasil s tvrdením žalobkyne, že odvolací súd nebol správne obsadený, a to najmä z dôvodu, že o námietkach zaujatosti žalobkyne proti JUDr. Z. Š. bolo opakovane a právoplatne rozhodnuté. Uviedol, že žalobkyňa si § 237 písm. g/ O.s.p. vykladá účelovo tak, že súd nebol správne obsadený, avšak je si vedomá skutočnosti, že namietaná sudkyňa z konania a rozhodovania vo veci vylúčená nebola. Za čisto subjektívne označil jej tvrdenie, že sa nedočkala spravodlivého rozhodnutia a boli poškodené jej ústavné práva. Nesúhlasil s postupom súdu prvého stupňa, ktorý žalobkyni priznal oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil jej zástupcu z radov advokátov, i keď neboli dané predpoklady pre také rozhodnutie.

Vo vyjadrení k dovolaniu smerujúcemu proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný navrhol, aby odvolací súd toto dovolanie odmietol ako procesne neprípustné. Poukázal na to, že subjektívne pocity žalobkyne týkajúce sa ňou tvrdenej zaujatosti predsedníčky odvolacieho senátu, ktorá podľa jej názoru nekonala a nerozhodla podľa jej predstáv, nemôžu byť spôsobilým dovolacím dôvodom. Namietol, že v dovolacom konaní nie je možné skúmať, či tvrdený zásah do sféry osobnosti žalobkyne bol alebo nebol dôvodný, či bol alebo nebol spôsobilý vyvolať negatívne následky a či sa do nového (na samostatné prejednanie vylúčeného) konania „dostali alebo nedostali nejaké dôkazy“. Uvedené skutočnosti mohla žalobkyňa namietat iba do skončenia dokazovania pred súdom prvého stupňa (§ 120 ods. 4 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že obe dovolania podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolania smerujú proti rozhodnutiam, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

1. Dovolací súd sa najprv zaoberal preskúmaním prípustnosti dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2008 sp. zn. 4 Co 51/2007.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok

odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ (s dopadom na žalobou uplatnený nárok na ochranu osobnosti) vecne nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy (čo do posúdenia nároku na ochranu osobnosti) viazané. Vzhľadom na to nie je toto dovolanie žalobkyne podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Uvedené dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O procesnú vadu konania v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo vecné nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor

účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že v konaní skutočne došlo k niektorej z taxatívne vymenovaných väd.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. v dovolaní proti rozsudku namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť tohto dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolatel'ka namietala existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. Dovolací súd sa preto osobitne zameril na otázku opodstatnenosti jej tvrdenia, že v prejednávanej veci bol súd nesprávne obsadený. Mal pri tom na zreteli, že „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“ (R 59/97).

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Nezaujatosť a nezávislosť sudcu patria k hlavným predpokladom spravodlivého rozhodovania. Nezaujatosť sudcu je kategória, ktorá vyjadruje vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci. V širšom zmysle zahŕňa vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom, ich zástupcom, o podstate a povahe ktorého je schopný podať (subjektívnu) informáciu iba sám sudca. Inštitút nezaujatosti je preto potrebné chápať širšie, tiež v rovine objektívnej. Nie je preto rozhodujúce, ako sa nezaujatosť sudcu iba subjektívne javí účastníkovi konania; určujúcim je, či reálne existujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým, vzťahom k veci skutočne disponuje. Rovnako judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (vid' napríklad rozhodnutia vo veciach Saraiva de Carvalho vs. Portugalsko, 1994, Gautrin vs. Francúzsko, 1998 a ďalšie) vychádza z dvojitého testu nezaujatosti sudcu: subjektívny test je založený na osobnom presvedčení sudcu (personal conviction of a particular judge) v danej veci, objektívny test sleduje existenciu dostatočných záruk, že je možné v tomto ohľade vylúčiť

akúkoľvek legitímnu pochybnosť (guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect).

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa vzniesla voči sudkyňi JUDr. Z. Š. námietku zaujatosti opakovane. O jej námietke z 15. júna 2006 (na čl. 134 spisu) rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. marca 2007 sp. zn. 1 Nc 5/2007 tak, že menovaná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. O ďalšej námietke z 11. apríla 2008 (čl. 178 spisu) rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 15. mája 2008 sp. zn. 5 Nc 17/2008, ktorým menovanú sudkyňu opätovne nevylúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Postup odvolacieho súdu, ktorý po vznesení týchto námietok zaujatosti predložil spis na rozhodnutie nadriadenému súdu, bol v súlade s § 16 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd konštatuje, že obsah spisu a ani dôvody, ktoré žalobkyňa uviedla vo svojom dovolaní, nesvedčia o existencii právne relevantného vzťahu menovanej sudkyne k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo ich zástupcom (viď § 14 ods. 1 O.s.p.). Z podstaty argumentácie žalobkyne vyplýva, že zaujatosť JUDr. Z. Š. vyvodzuje iba z jej procesného postupu v konaní. Treba preto zopakovať, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.). Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (§ 14 ods. 3 O.s.p.), súd na námietku zaujatosti vôbec neprihliada a v takom prípade sa vec nadriadenému súdu ani nepredkladá. Dovolací súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že žalobkyňa nedôvodne namieta, že v danej veci konala a rozhodovala zaujatá sudkyňa. Dovolací súd v nadväznosti na to uzatvára, že obsah spisu nesvedčí o opodstatnenosti dovolacej námietky, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Dovolateľka zastáva názor, že súdy vec v napadnutom rozsudku nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením veci súdom sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne proti potvrdzujúcemu výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodit' ani z § 237 O.s.p, ani z § 238 O.s.p.

2. Žalobkyňa dovolaním napadla aj uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2010 sp. zn. 4 Co 91/2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o náhrade trov celého konania.

Uznesenia, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Z ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. ale vyplýva, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, nie je dovolanie prípustné.

Prípustnosť tohto dovolania žalobkyne by preto prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k procesným vadám konania v zmysle § 237 O.s.p. Ako už dovolací súd uviedol v časti tohto odôvodnenia týkajúcej sa prípustnosti dovolania žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu (viď vyššie 1.), podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd neprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z týchto procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka jej podstatu vidí v tom, že odvolací súd pred vydaním uznesenia, ktorým rozhodol o trovách celého konania, nedoručil žalobkyni na vyjadrenie vyčíslenie týchto trov, ktoré vyhotovil právny zástupca žalovaného.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., je taký procesne vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie procesne nesprávny, zákonu sa priečiaci postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení, ktoré sú mu priznané ako účastníkovi občianskeho súdneho konania.

Právna úprava trov občianskeho súdneho konania (predovšetkým ich druhov, platenia, nahradzovania a rozhodovania o nich) je obsiahnutá v ustanoveniach § 137 až § 151a Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Zo spomenutých zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva ale, ako sa mylne domnieva žalobkyňa, že by súd bol povinný pred rozhodnutím o trovách doručiť protistrane vyčíslenie trov, ktoré súdu predložil účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov (§ 151 O.s.p.). O trovách rozhoduje súd; jeho povinnosťou je pri tom (aj bez vyjadrenia protistrany vyčísľujúceho účastníka) preveriť, či je vyčíslenie trov správne a či zodpovedá skutočne urobeným úkonom, za ktoré je odmena uplatnená.

Zo spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že postup odvolacieho súdu mal zákonný podklad tak pri rozhodovaní o trovách prvostupňového konania, ako aj pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania. Nešlo o procesne nesprávny postup, preto možno uzavrieť, že žalobkyňou namietaným postupom odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti pred súdom konať. Neopodstatnená je v dôsledku toho námietka, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa názoru dovolateľky došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom aj tým, že súdy nižších stupňov pri svojom rozhodovaní opomenuli zohľadniť a právne posúdiť všetky listinné dôkazy, ktoré založila do pôvodného spisu. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky

uviedol vo viacerých rozhodnutiach, pokiaľ súd rozhodol bez správneho alebo úplného zistenia skutkového stavu (o ktorý prípad ide tiež v takto formulovanej námietke žalobkyne), nie je tým bez ďalšieho daný dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Keď účastník navrhne súdu dôkaz, je povinný vysvetliť, ktoré skutočnosti sa týmto dôkazom majú preukázať. Súd nevykoná dôkazy, ktoré nie sú pre posúdenie veci relevantné a nemôžu smerovať k zisteniu skutočností predvídaných skutkovou podstatou právnej normy, ktorú treba na danú vec aplikovať. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. Neúplne zistený skutkový stav je dôsledkom tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá je síce relevantný dovolací dôvod (možno ju uplatniť v procesne prípustnom dovolaní), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Žalobkyňa v dovolaní namieta aj to, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

3. Z dôvodov uvedených vyššie pod 1. a 2. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že procesnú prípustnosť dovolaní žalobkyne (proti rozsudku a proti uzneseniu odvolacieho súdu) nemožno vyvodiť z ustanovení § 237 až § 239 O.s.p. Vzhľadom na to obidve dovolania odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.; so zreteľom na ich odmietnutie sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutých rozhodnutí.

Žalobkyňa nebola v dovolacom konaní úspešná. Právo na náhradu trov konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy dovolacieho konania vyčíslil vo dvoch vyjadreniach k dovolaniam v celkovej výške 1 507,04 €. Dovolací súd mu – v súlade s praxou dovolacieho súdu – priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ho zastupoval už v konaní pred súdmi nižších stupňov) za dva úkony právnej služby poskytnutej vypracovaním dvoch samostatných písomných vyjadrení k dovolaniam proti rozsudku i uzneseniu odvolacieho súdu. Vychádzajúc z toho, čo bolo predmetom dovolacieho konania, určil náhradu nasledovne: a/ v prípade vyjadrenia žalovaného k dovolaniu žalobkyne proti rozsudku určil sadzbu tarifnej odmeny podľa § 14 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) vo výške 91,29 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 7,21 € (§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky) a 19 % DPH (18,71 €), predstavuje spolu 117,21 €, b/ v prípade vyjadrenia žalovaného k dovolaniu žalobkyne proti uzneseniu určil sadzbu tarifnej odmeny podľa § 14 ods. 3 písm. b/ a § 14 ods. 8 tejto vyhlášky v spojení s jej § 11 ods. 1 písm. a/ vo výške 27,74 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 7,21 € (§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky) a 19 % DPH (6,64 €), predstavuje spolu 41,59 €. Náhrada spolu (117,21 € + 41,59 €) predstavuje 158,80 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková